

SUXX Styrket indsats på sorgområdet i samarbejde med Det Nationale Sorgcenter

Budgetnotatet imødekommer Sundheds- og Omsorgsudvalgets beslutning om at undersøge mulighed for at indgå samarbejde med Det Nationale Sorgcenter som del af en plan for et styrket fokus på sorg og kompliceret sorg blandt ældre. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har allerede flere tiltag på sorgområdet. I 2017 vil Sundheds- og Omsorgsforvaltningen afsætte ressourcer til kompetenceudvikling af de medarbejdere, der udfører de forebyggende hjemmebesøg, og vil indgå dialog med og støtte til relevante aktører på frivilligområdet. En yderligere styrkelse af forvaltningens fokus og indsats på sorgområdet kunne ske gennem etablering af et samarbejde med Det Nationale Sorgcenter, hvilket imidlertid vil kræve afsat økonomi.

Baggrund

Hvert år mister ca. 577 københavnere over 65 år deres ægtefælle. De fleste mennesker, som oplever tab, gennemgår en naturlig sorgproces og kommer igennem sorgen, men en mindre gruppe rammes af kompliceret sorg, der sammenlignes med posttraumatisk stresslidelse (PTSD) og kendetegnes ved, at man seks måneder efter tabet fortsat oplever en meget intens sorg. Kompliceret sorg aftager ikke af sig selv og kan have vedholdende fysiske og psykiske konsekvenser for den enkelte. Det estimeres, at 8 pct. af enkeblevne udvikler kompliceret sorg. I København svarer det til 46 borgere over 65 år årligt. Det estimeres derudover, at yderligere 17 pct. af de enkeblevne er *i risiko* for at udvikle kompliceret sorg. Forebyggelse og opsporing af kompliceret sorg er med andre ord særlig relevant for ca. 144 borgere over 65 år om året i København. Kompliceret sorg er ikke en anerkendt diagnose. Organisationen WHO arbejder internationalt for diagnosticeringen og forventes at optage kompliceret sorg i den kommende ICD 11 manual (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems) i 2018.

Indhold

I forlængelse af ældrepolitikens styrkede fokus på psykisk sundhed og trivsel og i overensstemmelse med det kommunale ansvar for at forebygge sygdom søges der om midler til en treårig plan for et styrket fokus på sorg og kompliceret sorg i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Planen for styrket fokus på sorg og kompliceret sorg blandt ældre indebærer et samarbejde med Det Nationale Sorgcenter, der via SATS puljemidler er bevilget 8 mio. kr. i årene 2016-2019.

Det Nationale Sorgcenter har til formål:

- at styrke og koordinere forskning i forhold til udviklingen af konkrete evidensbaserede behandlingstilbud,

Eksekveringsparat?	JA / NEJ
Udvalgsbehandlet (SOU)	NEJ
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling	NEJ

Høringproces?	JA / NEJ
Projekt hørt i BYK (anlægsprojekter)	NEJ
Projekt hørt i Kejd (anlægsprojekter)	NEJ
Projekt hørt i KS (IT-projekter)	NEJ

- at indsamle, systematisere og formidle viden til sorgområdets aktører i regioner og kommuner til gavn for psykologisk behandling og rådgivning af efterladte, og
- at opbygge kompetencer og udbrede viden om behandling af mennesker med kompliceret sorg

Et samarbejde mellem Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Det Nationale Sorgcenter skal styrke kompetencer hos medarbejdere i SUF, og der skal blandt andet udvikles faglige værktøjer, der kan anvendes i indsatser vedr. forebyggelse samt støtte/omsorg til ældre borgere i sorg.

Samarbejdet vil fokusere på forvaltningens medarbejdergrupper hhv. sygeplejersker, forebyggere, SOSU-assistenten og -hjælper og medarbejdere i udrednings- og rehabiliteringsenhederne. Kompetenceudviklingsbehovet hos de forskellige medarbejdergrupper skal undersøges, herunder også behovet for udvikling af faglige værktøjer til understøttelse af hhv. opsporing, forebyggelse, støtte og pleje hos de forskellige medarbejdergrupper, og der skal gennemføres kompetenceudvikling. Endvidere skal der genereres systematisk viden om den rolle, som frivillige organisationer kan spille i opsporing, forebyggelse og indsats mod kompliceret sorg, og organisationerne skal understøttes i at opbygge de rette kompetencer til deres indsats.

Der udvikles koncept for kompetenceudvikling for de forskellige faggrupper samt de frivillige organisationer, herunder også udvikles faglige værktøjer til understøttelse af opsporing og støtte/omsorg til ældre borgere i sorg, og der skal gennemføres kompetenceudvikling.

Som led i planen vil muligheder for videre henvisning af borgere med kompliceret sorg til almen praksis eller andre, også egne, aktører blive nærmere undersøgt, og der vil være en særlig opmærksomhed på også at indtænke eventuelle særlige behov hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk.

Såfremt der bevilges midler til planen, vil samarbejdet blive nærmere beskrevet i en samarbejdsaftale for så vidt angår organisation, roller og ansvar samt tildeling af ressourcer til Det Nationale Sorgcenter. I tabel 1 fremgår konkrete aktiviteter.

Overordnede målsætninger og effekter

Indsatsens langsigtede effekt er en højere livskvalitet, trivsel og stærkere psykisk sundhed hos ældre enkeblevne. Af medlemforslaget fremgår følgende mål for en plan:

- At formindske antallet af ældre, som mistrives psykisk som følge af ægtefællens død
- At reducere unødigt brug af antidepressiv medicin
- At være fagligt på forkant som kommune på sorgområdet herunder være klar til den øgede opmærksomhed og indsats på området, som en kommende WHO diagnose vil afstedkomme på ældreområdet

Besluttet det at finansiere den foreslåede plan, vil der indledningsvist blive udviklet et evalueringsdesign og en evalueringsplan, der skal belyse i hvilken grad formål og mål med planen er blevet opfyldt i perioden. Evalueringen skal endvidere skabe det fornødne grundlag for beslutninger om den fortsatte udvikling og drift af indsatser for sorgramte, ældre borgere i Københavns Kommune.

Tabel 1: Oversigt over aktiviteter og afledt effekt

(Del)aktivitet	Afledt effekt
<ul style="list-style-type: none"> • Undersøgelse af relevante medarbejdergrupper eksisterende viden og kompetenceniveau ift. sorg, kompliceret sorg samt fremtidige behov • Undersøgelse af frivillige organisationers kompetenceniveau samt interesse for kompetenceudvikling <p>Kompetenceudvikling 5 temadage á 4 timers varighed for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ca. 20 forebyggende medarbejdere • 30 sygeplejersker i SUF, ca. 6 pr. lokalområde – 5 pct. af ansatte i denne funktion • 60 SOSU assistenter, ca. 12 pr. lokalområde – 5 pct. af ansatte i denne funktion • 88 SOSU hjælpere, ca. 17 pr. lokalområde – 5 pct. af ansatte i denne funktion • 10 sundhedskonsulenter, 2 pr. lokalområde • 2-4 frivillige organisationer 	<p>Deltagerne i kompetenceudviklingsaktiviteter er efter forløbet i stand til at opspore sorg og se indikation af kompliceret sorg hos borgere</p> <p>Kompetenceudviklingen er tilpasset medarbejdernes hverdagspraksis og indgår hensigtsmæssigt i enhedernes tidsrammer.</p> <p>Deltagerne er i stand til at videreformidle viden til kolleger.</p> <p>Deltagerne er i stand til at indtænke eventuelle særlige behov hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk.</p> <p>Frivillige organisationer føler sig rustet til at have en aktiv rolle ift. at opspore og forebygge kompliceret sorg.</p> <p>Frivillige organisationer er i stand til at indtænke eventuelle særlige behov hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk.</p>
- Evaluering af formidling og kompetenceudvikling	København opnår et grundlag for fremtidige beslutninger om udviklingen af den kommunale indsats for sorgramte ældre borgere i Kommunen.
- Løbende inddragelse af relevante parter i Københavns Kommune	Det sikres, at projektets fokus og output løbende tilpasses og målrettes SUF's behov for viden og kompetenceudvikling ift. at styrke den kommunale opgave med opsporing og forebyggelse af kompliceret sorg hos borgere over 65 år.

Tabel 2: Tidsplan

2018	2019	2020
Undersøgelse af kompetenceudviklingsbehov blandt medarbejdere og frivillige organisationer Udvikling af kompetenceudviklingskoncept for forskellige målgrupper	Gennemførelse af kompetenceudvikling af de forskellige medarbejdergrupper og frivillige organisationer	Fortsat kompetenceudvikling af de forskellige medarbejdergrupper og frivillige organisationer Evaluering af planen
Løbende inddragelse af relevante parter i Københavns Kommune	Løbende inddragelse af relevante parter i Københavns Kommune	Løbende inddragelse af relevante parter i Københavns Kommune

Økonomi

Tabel 3. Service

<i>(1.000 kr. – 2017 p/l)</i>	Udvalg	Bevilling	Funktion	2018	2019	2020	I alt
- Finansiering af planens aktiviteter i samarbejde mellem SUF og Det Nationale Sorgcenter: Kortlægning, koncept for kompetenceudvikling, faglige værktøjer, gennemførelse af kompetenceudvikling, evaluering	SOU	1202 Ældre	5.32.32.1	1.200	1.800	1.400	4.400
- Vikardækning ifm. kompetenceudvikling	SOU	1202 Ældre	5.32.32.1		300	200	550
Service i alt				1.200	2.100	1.600	4.900

Risikovurdering

Kompliceret sorg er endnu ikke en anerkendt diagnose. I 2018 forventes WHO at optage kompliceret sorg som ny diagnose i den kommende ICD 11 manual. Anerkendelsen af kompliceret sorg som en psykisk lidelse har først og fremmest betydning for tilrettelæggelsen af indsatsen i det behandlende sundhedsvæsen, men vil sandsynligvis samtidig skabe landspolitisk fokus på den kommunale indsats på området.

Bevillingstekniske oplysninger

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere afsat midler til indsatsen.